Ն· 2204 | 1892 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ՀՈՒՄԱՍ 26 ԷՐԹԻՍ | 1310 ԲԼԳԻ ԻՎ ԷՎԱԼԻ | ՍԼԳԻԶԻՆՃԻ ՍԼՆԼ

20 ԲԱՐ.

ՀԱՐԱՏԵՍ ՀԱՐԳԻՅԼ

20 ԲԱՐ.

ԱՊՕՆԼ ԳԻՆԱԹԼԱՐԸ

	12 պլբէ	6 պլբէ	3 պլբէ
ՍԹԱՄՊՈԼ	140 ղ·	70 ղ·	40 ղ·
ԹԱՇՐԱ	200 »	100 »	

Մէջիտիյէ 20 ղրուշտան

ԲՈԼԻԹԻԳԻՅԷ ՄԻԼԼԻՅԷ ԹԻՒՃԱՐԻՅԷ ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ԵԷՎՄԻ ԿԱԶԷԹԱ

(صاحب امتیاز: جیوه‌لکیان) — جریدهٔ شرقیه

ԻԼԱՆԼԹ ԳԻՆԱԹԼԱՐԸ

Լինելի Ընէր վէ Յինճի սահիֆէ ղ· 5
Գիւնէրլիւ սահիֆէ 11ի 10բ. հա. » 3
Մէվսիմը նաֆիայա տակը պէտքէր ալնսընէր դապուլ օլունաճագ վէ տէրճ օլունաճան էվրաղ իլաւէ օլունմայաճագ։

Իսարէխանէի Սթամպօլտա Գապը Ալի ճատտէսինտէ Նումէրօ 20 ճիվէլէկեան մաթպաասընտա տրը։ Գեազֆէի մէվատտ հագդընտա կազէթանըն սահիվ վէ մէսուլը ԳԻՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ մուրաճաաթ օլունա։

ԿԻՒՆԼԻՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Սլաֆր. հոկտ. 1 թարիխիյէ Վիէննատան պէր վէճճը աթի եաղըլմըշ տրը.

«Նունան տէվլէթինին Վիէննա մասլահաթկիւզարը՝ Շարգի Ռումէլիտէքի Ռում մէքթէպլէրինին Պուլկար հիւքիւմէթի թարաֆընտան գաբաթըլմասը ալէյհինէ բրօթէսթօյը հավի օլան Ալթինա գապիսէթօսընըն նօթասընը տիւն Աւսթրիա խարճիյէ նազիրը գոնթ Գալնօքիյէ թէսլիմ էյլէմիշ տիր։

Նունան գրաւը տախի Վիէննատան էնամի միւրուրինտէ մէսէլէի մէգքիւրէ հագդընտա գոնթ Գալնօքի իլէ միւլագատ իթմիշ վէ գոնթը միշարէլէյէ՝ նուշ նանիսթանը խօշնուտ իթմէսինի Սօֆիա հիւքիւմէթինէ բէնտ ու նասիհաթ իտէճէյինի գրաւը միշարէլէյէ վատ ու թէէմին էյլէմիշ տիր։ (Մէնէրեօր)

Մալիւմ օլտըղը վէճհլէ, ճանիպը հիւքիւմէթը Սէնիյէտէն վագը օլան էմր ու իրսթար իւգէրինէ Պուլկար հիւքիւմէթի՝ օլպապատէքի դարարընը կէրի ալարագ մէսէլէի մէգքիւրէ ախիրէն հիւանիւ թէսվիյէ օլմըշ տրը։

Ալէքսանիանըն Քիւլ լիմանընտան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, պունտան 2 սէնէ ագտէմ Ալէքսանիատա քաբին էյպինկ չէհրինտէքի Շիմար նամ ֆապրիգատա Ալէքսանիա հիսապընա ինչա իտիրմիշ օլան թօրբիլ վապօրլարընտան պիրի՝ Քիւլ լիմանը խարիճինտէ մանօվրա լէբա իթմէքտէ իքէն գազան պօրուլարընտան պիր գաչ տանէսինին պաշ թարաֆլարը գօրուպ տէրունինտէքի պուխար վէ սու տըշարդա հիւճիմ էյլէմէսիյէ աթէշճիլէրտէն 3 նէֆէրի թէլէֆ օլաղը կիպի, տիկէր պիր նէֆէր իլէ պիր գապէթ թէկնէքէլի սուրէթտէ մէճրուհ օլմուշլար տրը։

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Տիւնքի Սէլամլըդ ալայը Համիտիյէ ճամիսինտէ իճրա պուլըրըպ, ըէսմը մէգքիւրը սէյր ու թէմաշա իչիւն տախրէի մախսուսէատ պուլընան Սբանիա սեֆիրիյլէ պաշ թերճէմանը, Ֆէնէրլեր միւտիրի Մ· Գօլաս, Սէլանիք վէ Մանաստըր վիլայէթլերի Պուլկար Գաթօլիք սերբիսգօբօսը Լազար Միլատինօֆ էֆ՝ վէ 50 գառար միւթէպէլերանը սէյլյահլինը էճնէպէյի՝ պիրլիսաթա նախը իլթիֆաթը հաղրէթը Շէհրիյարի օլմըշլար տրը։

—Տէրսաատէթտէ մէտրէսէնիլինի օլան պիրճիմէ թալէպէի իւլումըն (սօֆիթա) թալիբիլերի խուսուսընա իրատէ Սէնիյէ սուտուր իթմէքլէ, մագամը Շէյխ իւլ Իսլամի սերվէղնէտարը Եուսուֆ Զէյա էֆ՝ մէմուրէն մէտրէսէլերէ պիրազիմէ մուսիլիհիմէ աթիյէի Սէնիյէյի թէվզի վէ իթա էյլէմէքտէ տիր։

—Մօսգուտատա ինիդատ իտիլէն «Իլմը ասարը աթիգա» վէ «Դասալէլ Թարիխ Իլմ իւլ Պէշէր» գոնկրէսինտէ մուրախասա սրֆաթըյլա հազը պուլընըպ իքմալը վազիֆէ իլէ Տէրսաատէթէ ավտէթ էյլէմիշ օլան Էահէմ բաշա հազրէթլերինին մախտումը Խալիլ պէյ՝ եվվելքի կիւն Պապը Ալիյէ կիտէրէք մէղքիւր գոնկրէ միւգաքէրաթը հագդընտա զաթը ասմիի Սատարէթբէնահյէ արզը մազիմանթ էյլէմիշ, վէ օր պապատէքի բաբօրթօսընը մէրճիի ալիսինէ թագտիմ իթմէք իւզրէ պուլընմըշ տրը։

—Պիր վագթտան պէրու քէսրէթլի եաղմուր եաղմամասը հասէպիյէ Պօղազիչինին Ռումէլի թարաֆլարընա ադան սուլարընն պէնտլերինտէ սույնն ազամասը վէ էհալինին չու սէպէպլէ սու եիգզինտէն տիւշարը իհթիյաճ օլմալարը մէլհուզ օլտըղը մէսմուր հազրէթը բատիշահի օյմաղլա, Տէրգօս սու գումբանեասընտան սու սաթըն ալընարագ օ ճիհէթլերտէ մէվճուտ չէշմէլերին միւնասիպլերինէ հէման սու ազբաղլարագ էհալինին պուեիւգտէն իհթիյաճաթա տիւշմէսինէ գաթիէն մէյտան վէրիլմէսի խուսուսընա իրատէի Սէնիյէ սուտուր էթմիշ տիր։

—Եաֆա-Գուտս չըմէնտըֆերինին ինչասը իւգէրինէ Եաֆա վէ Գուտս շէհրլերի պիր տէրէճէ տահա քէսպը իւմրան վէ թէրագդը իթմէսինտէն տօլայը մէղքիւր շէհրլեր էհալի միւթէպէրէսի թարաֆընտան պիր թէչէքքիւր մազաթասը թանզիմ վէ մէրճիի ալիսինէ թագտիմ օլընմըշ տրը։

—Պապը Սերասքերի միյմարը Ազնաուրեան Յովհաննէս էֆ. հաղրէթլերի մարիֆէթիյլէ ինչա իտիլմիշ օլան Տէրսաատէթ կէօմրիւք անթրբօլարընը տերէճէի մէթանէթինի թէճրիւպէ իթմիշ օլան գօմիսիօնը մալիւմ՝ օր պապատ թանզիմ իթտիկի բաբօրթօյը իմգա իթմիշ վէ խաքիբանի Շահանէյէ արզ օլընմագ իւզրէ Ռուսումաթ էմանէթինէ իթա էյլէմիշ տիր։ Ինչու բաբօրթօտա, զիւքը օլընան անթրբօլարը՝ միյմար Մ· Եասմանտը իտտասը վէճհլէ եըգբրմագ մուխաթարասընը հահղ օրմայըպ մէթին վէ սաղլամ պուլընտըը թաստիգ իտիլմիշ տիր։

Մէսմուաթա կէօրէ, պանգը Օսմանի միյմարը Մ· Վալօրի իլէ, եաթագը Վակոն գումբանեասընընն միյմարը Մ· Հանրի տախի մէգքիւր անթրբօլարը պիլմուայէնէ միհքէմիկինի թաստիգ իթմիշլէր վէ զիքը օլընան բաբօրթօնընն զիյրինէ օր վէճհլէ վագը իմգա իթմիշէր տիր։

—Եանկրն թապուրլարընն պիր գաթ տահա իքմալը նօգսանլարը յա թէէմին էնթիզամ վէ միւքէմմէլիյէթի էսպապընն վէ պունա միւթէֆէրրի մէվատտրն իսթիքմալի միւգթէզամ իրատէի Սէնիյէտէն օրմաղլա, Շէհր Էմինի Բրուան բաշա հազրէթլերիյլէ, եանկրն պայը գօմանտանը Զէյնէի բաշա հազրէթլերի պէյնինտէ ճէրէյան իսէն միւզաքէրէ նէթիճէսինտէ, պէրմուճիկը իրատէի Սէնիյէ էմանէթը միւշարէլէյէհա մարիֆէթիյլէ եվրբատան 1500 քիսուր լիրալըգ աէլաթ վէ էտէվաթընն միւպայէասը թահթը գարարա պընընը պէրմուճիկը գարար միւպայէասընա իպթիտար իտիլմիկի կիպի, մէղքիւր թապուրլարընն պիր գըսմընա միւգթազի ալէաթընն տախի պուրաճա իմալ ու միւպայէասը խուսուսը գարարկիր օրարագ իյճասընընն իճրասընա միւպաշէրէթ գրընմըշ տրը։

—Լնդարէտէն Պաղտատա գատար թէմտիտ իտիլէճէք օլան ասէմբեօլը խաթթընընն կիւզերկեահընճա քէչքիյաթը իպթիտաիյէլի ճբրայա մէմուր օլան հէյէթը ֆէննիյէ՝ սեպտ·ին 12նճի կիւնիւ Տիարպէքիրէ միւվասէլէթլէ պիր միւատէի իգամէթտէն սօնրա խաթթ պօյունա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էյլէտիկի Տիյարպէքիրտէն եաղընը։

—Տիգրիս նէհրինին ճէղրէ իլէ Պաղտատ արասընա թէսատիւֆ իտէն գըսմընտա սէյրը սէֆանի գապը օլաճագ սուրէթտէ ինչասը միւթէսավվէր պուլընան դանալա տուիր քէչքիյաթ իճրա իթմէք իւզրէ Մ· Ժագէրի նամընտա մէշհուր պիր միհէնտիսին Մուսուլա միւվասէլէթ էյլէտիկի մահալինտէն իշար օլունմըշ տրը։

—Պու արալըգ Տիարպէքիրտէն Մուսուլ թարաֆլարընա լիւզիւմի գատար զախիրէ ինտիրիլէմէսինտէն սօյայը զախիրէ ֆիյաթընն թէրագդը իթմէկէ եիւզ թութմաղը վէ էհալինին տիւշարը միւշքիլաթ օլտըղը՝ մահալինտէն վարիտ օլան թէլէկրաֆատան անլաշըլմըշտըր։

—Սէլանիք վիլայէթի ղրաաթ միւֆէթթիշլիկինէ Պրուսա վիլայէթի Զրաաթ մէքթէպի միւտիրի Դաւլասսի էֆ· թային գըլընմըշտըր։

—Մէմուրիյէթը մախսուսէ իլէ Եէմէնէ աղիմէթ իթմէքտէ օլան Մալիյէ նէզարէթի միւթէշարը սապըզը Նամըգ էֆ· հաղրէթլերի՝ եվվելքի կիւն խարճրահնընը ակզ իթմիշ օյմաղլա, կէլէճէք բաղար էրթէսի կիւնիւ Տէրսաատէթտէն միւֆարէգաթ իսթէճէք տիր։

—Էրժի նիզամամէխինին՝ թէնպէքի գաչադճըլարը հագդընտա գապալը թաթպիդ օլուպ օրմաբընը խուսուսընտա թէրէտտիւտ հասըլ օլտըղընտան, Տէրսաատէթ իսթինաֆ միւտտահի ումմիլիկի՝ մէրճիի ալիսինտէն իսթիֆսարը քէյֆիյէթ էյլէմիշ տիր։

Տէրսաատէթ մէրքէզ գօմանտանը ֆէրիգանը քիրմանտան սաատ. Քեազիմ բաշա հազրէթլերի՝ եվվելքի կիւն Պապը վալիսի Սերասքերի մէրքէզ խասթախանէսինի պիթթէշրիֆ գօղուշլարընն քեազֆէսինի գիյարէթլէ հէր թարաֆը նազարը թէֆթիշ վէ մուայէնէտէն կէչիրտիքտէն սօնրա գազանը տրգագաթ օլմուշ վէ պու պապատ իճրա իտիլէն թէճրիւպէտէ մաքինա մուամլէյի պէյան իթմիշ օլտըղընտան, պիր պանգա իչիւն բէք զիյատ էհէմմիյէթի օլան պու մէսէլէ՝ մէղքիւր Պանգանընն մէճլիսը իտարէսինէ տախի ճաիլիքնազարը տրգագաթ օլմուշ վէ պու պապատ իճրա իտիլէն թէճրիւպէտէ մաքինա՝ մուամլէյի՝ քիմէակիրէն սախթէ պանդոթլարը յա 18 գառար տիկեր գալպ պանդոթլարը պիրէր պիրէր այրրարագ գալպ օլմագ իւզրէ մէյտանա աթմըշ տրը։

Մ· Շլումպերկէ՝ պու մաքինայը պահալը օլարագ սաթմագ իսթէտիկինտէն գապալ իտիլիպ իտիլմէսի զընընընտա միւզաքէրաթ ճէրէյան իթմէքտէ տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Եվվելճէ եաղըլտըը վէճհլէ, Արմաշ Դպրեվանքը խնամակալութիւնըն մէքթէպը մէղքիւր իչիւն թանզիմ վէ լիճէլ իւթթաստիգ խառն ժողով թագտիմ էյլէտիկի նիզամնամէի տախիլիյի կէչէն կիւն խառն ժողով նազարը տիգգաթա ալարագ, պաղը Ամատիկաթ իճրասընտան սօնրա գապալ վէ թաստիգ էյլէմիշ տիր։

Նիզամնամէի մէղքիւր ահքեամընճա, Դպրեվանքա պիր Ցնօրէն ժողով նէզարէթ իտուպ, անընը էմրը թէճրիւս ու իտարէսինէ մէղքիւր ժողով ըույէթ ու լէճավիյէ իտէճէք տիր։

Իչպու ունօրէն աղալարընընն էսամիսի պէր վէճհը աթի տիր։

Օրմանեան Տ· Մաղաքիա Եպ՝ Փոխ-Վանահայր,

Դուրեան Տ, Եղիշէ վարդ՝ Մէոէրը ոէիէլ,

Բարթողիմէոսեան Տ· Ներսէս վարդապետ՝ Իոպէ Դ-ոէլէ,

Նալպանտեան Տ· Մամբրէ վարդապետ· Լոսարարաեր,

Օհանեան Տ· Արսէն վարդապետ՝ Ընթանոր խրատաղ։

* * *

Տիւն սապահ Տէրսաատէթտէն Արմաշա հարէքէթ իտէն Դպրեվանքըն եէնի Ընծայացու չակիրտանընընն էսամիսի պէր վէճհը աթի տիր։ Ահարոն Պաուրեան՝ Զէնկիլիէրլի Արշակ Տ· Գրիգորեան՝ Ալաշկերտլի, Բենիամին Մկրտիչեան՝ Եօղկատը, Գառնիկ Խանճեան՝ Սթամպօլը, Գառնիկ Տէրտէրեան՝ Թօզատը, Գրիգոր Շահինեան՝ Մաղնիսալը, Մինրան Թապաքեան, Միսաք Սուրեան՝ Արապկիրլի։ Յակոբ Կարապետեան՝ Գայսերիյէլի, Յարութիւն Այթըգաթեան՝ Սթամպօլու, Նշան Պերպէրեան՝ Սթամպօլու, Սահակ Մինասեան՝ Պէօյիւք Եէնիքէօյլու, Սիմէոն Յերունեան՝ Սթամպօլու։

Իչպու սեպտ. 7ին Սիվաստա թալիք նամընտա պիր գասընը 120 եաշընտա օրտուղը հալտէ վէֆաթ իթմիշ տիր։ Պու գասընընն Տէրտէրեան Կարապետ նամընտա գօճասը տախի պունտան 10 սէնէ մուդատտէմ 125 եաշընտա վէֆաթ իթմիշ օրուպ, պունլարընն 60 թանէ էվլատ վէ թօրունլարը վար իմիշ, վէ գըսմը ազէմի պէրհայաթ իմիշ։

Սամսուն թիւճճարանը միւթէպէրէսինտէն Կիւտիկեան Յակոբ էֆ. Նին մախտումը Կիւտիկեան Միհրան էֆ՝ տիւն նէմտէ բօսթա վապորը յա Սամսունա միւթէվէճճիհէն Տէրսաատէթտէն հարէքէթ էյլէմիշ տիր։

Ա Զ Դ

Պրուսայի առաջնորդ Դեր. Տ. Բարթուղիմէոս Ս. Արք-Եպիսկոպոս, որ ժամանակ մը ի վեր հիւր կը գտնուի մայրաքաղաքիս մէջ, եւ հրամանաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր՝ այցելութեամբ կը միտիթարէ զբաղեալս ժողովուրդ Ս. Եկեղեցւոյս, հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել յառաջիկայ կիւրակէ սեպտ. 27 Վարագայ Սրբոյ Խաչի ռոնի առթիւ։

Ի Դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Պ. Ճ. Սերվէրեան Հ. Մինասեան

1802 սեպտ. 26
Գուզկունճուգ

* * *

Ըստ վաղրմի սովորութեան, սափրիչ բարեպաշտ հայ արհեստաւորաց ննջեցեալց հոգւոյն համար, յառաջիկայ երեքշաբթի օր, սեպտեմբեր 29, Դեր. Տ. Աբրահամ Ս. Եպիսկոպոս Մամիկոնեան Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ ի Ս. Եկեղեցւոջ։

Ի դիմաց Հոգ. Ազգ. Հիւանդանոցի
Ատենադպիր Վ. Ատենապետ
Ա. Խաչատուրեան Բ. Իսմանդիարեան
Կ. Պոլիս 22 սեպտեմբեր 1892 2—1

* * *

Յառաջիկայ կիւրակէ, սեպտեմբեր 27 թարիխ Քարոզիչ Դերապատիւ Արիստակէս Արք եպիսկոպոս Դերձակեան, հանդերձեալ է Ս. Անմահ Պատարագ մատուցանել եւ հանդիսաւոր պաշտօն կատարել, յեկեղեցւոջ Թաղիս ի հանդիստ հոգւոյ հանգուցեալ Մեծապատիւ Գէորգ էֆէնտի Գաբամաճեանի անուան տօնախմբութեան առթիւ։

Թաղ. Խորհրդոյ
Ատենադպիր Վ. Ատենապետ
Ռ. Ս. Քիւմիւշեան Զ. Դրէյոբեան

25 սեպտ. 92
Նարլը-Գաքու

* * *

Յառաջիկայ կիւրակէ սեպտ. 27 Փափազեան բարեյիշատակ Գէորգ Ամիրայի անուան տարեդարձը լինելով՝ ըստ կտակի վեհ հանգուցեալին հանդիսաւոր Ս. Պատարագ եւ հոգեհանգիստ պիտի կատարուի ի Ճեռն Սրբ. Տ. Յովհաննէս Ծ. վարդապետի Արշաղունեաց ի Ս. Եկեղեցւոջ Թաղիս, զոր ի գիտութիւն բարեսիրաց ազգայնոց Զեր պատուական թերթին մէջ հրատարակելիս խնդրելով։

Ի Դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Գ. Ա. Աճառեան Մ. Ֆրէնտէն
Կ. Պոլիս 25 սեպտ. 1892

Գում-Գաքուլի Դրսի

Ա Զ Դ

Ս. Կարապետ եկեղեցւոյս վազքէն Իւսկիւտար Նոր-Թաղ Գարամանը փողոց 5 եւ 7 թիւ 116 քառակուսի կանգուն եւ 10 մատ գետինը Ս. Եկեղեցւոյս մահիւլ մնացած ըլլալով՝ ի վաճառ հանուած է, թուականէս սկսեալ 21 օր պայմանաժամաւ աճուրդի դրուելով։

Աճուրդի մասնակցիլ փափաքողք պարտին ամեն երեքշաբթի, ուրբաթ եւ կիւրակէ առաւօտներն ներկայանալ ի Թաղ. Խորհրդարան։

Ի Դիմաց Թաղական Խորհրդոյ
Վ. Ատենադպիր Ատենապետ
Մ. Մարտիրոսեան Գ. Գասպարեան

13 սեպտեմբեր 1892
Ի Նոր-Թաղ յիւսկիւտար 3—2

ԳՕԼԷՐԱ

Գօլերայա տակիր պու կիւն ակզ օլընան թէլէկրաֆլար տրը.

Բէյքթա 7 հոկտ.

Բ·ոմ.—Եվվելքի կիւն պարագա խասթախանէլէրտէ 40 վուգուաթ վէ 17 վէֆիյաթ, վէ խուսուսի խանէլէրտէ սալը վէ չարշէնպէ կիւնլերի 11 վուգուաթ վէ 2 վէֆիյաթ օլմըշ տրը։ Շիւպհէլի ալէսմէթլէր կէօսթէրէն խասթալարընն 21ի գօլերալը տէյիլլէր տիր։

Բէյքթա 7 հոկտ.

Սէնէի հաղրէթ իմթիյաթ ասաքիրինին սիյահ ալթընա էճմի գարարը՝ գօլերա հաստպիյէ կէրիյէ ալընմըշ տրը։ Տախիլիյէ նազարը՝ վիլայաթա վէ մէմալիքը էճնէպիյէյէ կիտէճէք պիլիճիմէ քէսանընն մուայէնէի թըպպիյէյէ թապի թուլմալարընը էմր իթմիշ վէ բաչավրա, գուլլանմըշ էլպիսէ, չամաչը վէ սաիրէնին իխրաճաթընը թանթը մէնմուիյէթ ալմըշ տրը։

Թունա նէհրի պօյունտա սաքին էհալինին եալընը գայնամըշ սու իչմէլերի թարաֆը հիւքիւմէթտէն էմր օլընմըշ տրը։

Պէլկրատ 7 հոկտ.

Բէյթատան կէլէն հօլճուլար իչիւն 3 կիւն զարանթինա թէէսիս օլընմըշ տրը։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Բարիզ 7 հոկտ.

Տահօմէյտէ Ֆրանսըզ ասաքիրի գօմանտանը միրալայ Ցօտս թարաֆընտան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, միրալայը մումայիյէյ հոկտեմբերին Շինճի կիւնիւ թէքմիլ ասքէր իլէ Ուէմէ նէհրինի կէչիպ Բանկէսատ զարիյէսինէ վասըլ օլմըշ տրը։ Դարիյէի մէղքիւրէնգարշըսընտա պիր մէվզրի միսթահքէմէտ պիր խայը Տահօմէյլիլէր օրտու գուրմըշ օլըզղարընտան, միրալայ Ցօտս՝ գարիպէն մէվզրի մէղքիւր իւղէրինէ հիճու�իսէճէք տիր։

Բարիզ 6 հոկտ.

Մէպուանատան Մ· Միլօվոյ՝ Լիէպքէնէթի կիպի Ֆրանսայա կէլէրէք Ֆրանսըզլարը վաթանընա իպրաղը խուսուսմէթ վէ հագարէթի իտէն էճնէպիլէր հագդընտա ըէիսը վիքէյա վէ տախիլիյէ նազարը Մ· Լուպէյէ իյրաղը սիւվալ իտէճէք տիր։

ԻԼԱՆ

Գալաթա Բէրշէմպէ բազար Նէնի ճամի գարուսը նիւմէրօ 11 վէ Թունէլ ճատտէսի նիւմէրօ 32 Յակոբ էֆ. Կիւլմէղեան մաղազալարընտա հէր նէվ սէատֆիլի, բիրինճ վէ ատմիր գարեօլալար, քէզալիք Ամերիգա վէ Պօհէմիա սամսալաա թագըմլարը ֆիւրուխթ օլընմագտա օլուպ, բաղալթիլու միւթէրիլէրինէ հիւանիւ բրայէթ վէ էվվէնիյէթլէ սաթըլաճաղը իլան օլընըր։ 20—10

ՇԱՐԴ ՇԸՄԷՆՏԸՖԷՐԼԷՐԻ

Տէրսաատէթ իլէ Քիւչիւք Զէքմէճէ պէյինտէ իյլէյէն գաթարլարընը զը մէվսիմինէ մախսուս թարիֆաը՝ ալաֆր. հոկտեմբեր 1ին պէրու մէվզրի իճրայէ վազ իտիլմիշ օլուպ, մէղքիւր թարիֆանընն՝ պու կիւնքի նիւսխէմիֆին սօն սահիֆէսինտէ միւնտէրիճ պուլընտըը իխթար օլընըր։

ՇԸՄԷՆՏԸՖԷՐ ԹԱՀՎԻԼԱԹԸ

Սարբաֆլար իչին չըմէնտրֆէր թահվիլաթը հէր նէ իսէ, էհալի իչին տախի օ տէյլի տիր։

Պագչէյի թահվիլաթը, պագչէյսիզ թահվիլաթ իւզերինէ մէվճուտ պուլունան ֆարգը, պունտա տը։

Մէսէլա տէօրթ սէրի գօնսօլիտէրիմիզ, վէ հաթթա թահվիլաթը Օսմանլէյմիզ տախի, սրրի մատրապազ քեաղրը օլուպ, ֆայիզ թահսիլի պէրլիարաֆ իսթիսէյինտէ, նասը քի սարրաֆի, ալաղը ֆիյաթ իլէ այրզ քեար էյդէմէք իչին եիւբսէք ֆիյաթլարա պէքլէմէքտէ իսէ, էհալի տախի թպգըսընը եաբմադտա տը։

Ֆագաթ իքրամիյէի էվրագ պու գապիտէն օրմայլպ, էհալի պունը ալմագտա իսէ, սրրի մատրապազը (-բէյէ-լ-էյ) իչին ալմայրզ, անըն պաղթընա եանի պիր իգրամիյէ գազանմասընա պէքլէմէքտէ տիր։

Պունուն իչին, ֆիյաթընըն ուճուզըընա վէ պահալըզընա պագրմայրզ, անճագ հէր նէ ֆիյաթա օրուր իսէ օրուն ալըպ ատէտինի արթըրմագ քէօշէսի տուշիւնիւմէքտէ, եախօտ էօյէ օրմաը էյճապ իթմէքտէ տիր։

Զաթէն հէր նէվի ֆօնտօ իւզերինէ, պահալը վէ ուճուզ ֆիյաթլարը թապիրինտէն զիյատէ ապէս պիր սէօզ տախի օրմազ։

Հա՞նկըսը իմիչ պահալը ֆիյաթ։

Պու կիւն պահալը տէյլ պէլէտիյին ֆիյաթ, եարըն ուճուզ կէօրիւնիւր, վէ ուճուզ կէօրիւնէն ֆիյաթ տախի պահալը։

Էկէր բիացալարըն իւզերինէ թէէսսիր իտէն վագաալարա պագրագ ֆիյաթըն ուճուկլըզը վէ պահալըզը թայէին օլունճագ իսէ, պու վագաալար էքսէր տէֆա ինանը ալտաթտըգլարը կիպի, վուգուաթըն նէ օլարզը պիր էյիճէ սէնին մալիմին օլարգտան չօգ եվվել զաթէն բիացա անրն ֆարգընը իթմիչ օլուպ, իսէթ եանը սրրի քէնտի զարար զիանընտա դարար գըլապիլիր։

Մէսէլա Ցանիմարգա մուհարէպէսի գարարկեր օլարզընտա, զաթէն հէր տէվլէթին ֆօնտօլարը տիւմիւշ իտի։

Ֆագաթ պու տիւշիւնիւլիւին սէպէպի անլայըրանա տէկին, իչթէ բիացա, եախօտ իչէ բէք եագընտան մալիմաթլարը պուլունան պէօյիւք զաթլար, անըն ֆարգընը եաբբպ ֆիյաթլարը գըրմըշլար իտի։

Պու գըրգիլգդ վագը օլարգտան սօնրա հէր քէս անլայապկոի քի գըրգիլգընը սէպէպի, մուհարէպէսինն գարարը իմիչ։

Էյ պու գատարը անլայըրը եա՞։

Իվրօրանընը պէօյիւք տէվլէթլէրինտէն իքիսի ֆիիլէն Ցանիմարգա-յա գարշը գըլյամ իթմէքտէ իմիշլէր։

Ինկիլթէրա, Ֆրանսա, վէ Ռուսիա տախի պիր հէյլեանը ազիմ իչինտէ պուլունմագտա իմիշլէր։

Պունտան էօթէյէ նէ՞ օլապիլիր։

Իմտի էվվէլինտէն գըրըմամըշ ֆիյաթլար իլէ ֆօնտօ ալանլար, քիւլլի զարար զիան իթթիֆաքտէն սօնրա, անկերի սաթըպ էրտէն չըգարտգտան պաչգա, գարշըլըգ պիր օ գատար եախօտ իքի գաթընը տա աչըգ սաթտըլար։

Պիր տէ ֆիիլին թօր բաթլատըզընտա, մուգայիրի օլարագ ֆիյաթլար իսօթէ գօ՞յմասըն մը։

Շիմտի զարար զիյան իքի գաթը օրմուշ օյտա՞ մը։

Արթըգ կէլտե բօլիթիգաճա վագաալարը հիսապ իտէրէք վէ իշկիւզարլըգ զանն իտէրէք իշ եաբ պագայմ։

Ֆօնտօ իւզերինէ, հէր վագթըն բիացա ֆիյաթը, զաթէն ահվալէ ուլտուրուլմուշ տը։

Ալաճագ իսէն, պուլտուղուն ֆիյաթտա ալմայը, վէ սաթաճագ իսէն, եինէ պուլտրըզն ֆիյաթտա սաթմալըսը։

Բօլիթիգաճա հիսապլար սէնին մալիմին օլանա գատար, զաթէն օրան օրմուշ օրուպ, իսօթ եանը պախթ իշի տիր։

Հէյէ պագչէյի, եանի պախթ քեաղրընա կէլինտիքտէ, պունուն իչին ուճուզ եւ պահալը ֆիյաթլար թայէին էյդէմէքտէն զիյատէ ապէս պիր չէյ օրմազ։

Պագչէյի քեաղրլար, իքի նէվ մագսէտէ վիճուտէ կէթիրիլիրլէր քի, պունարտան պիրիսի տէվլէթէ, վէ տիկէրի տախի էհալիյէ պիտ տիր։

Տէվլէթէ պիտ օրան ճիհէթ չու տըր քի, ֆայիզ հիսապը իլէ պագչէսիզ էվրագտան տահա ուճուզ վէ ֆիտտէլի տիրլէր։

Մէսէլա պիր տէվլէթ, եիւզէ ալթը ֆայիզ իլէ պիր էվրագ նէզը խտէճէք իսէ, եալընըզ պունըն նըսֆընը պագչէ թայէին իթթիլինտէ տախի եինէ մագսէտինէ նաիլ օրուր։ եանի սէնէվի եիւզտէ ալթը վերէճէք եէրտէ եիւզտե իւչ իլէ իշինի կէօրէպիլիր։

Էհալիյէ պիտ օրան ճիհէթ տախի չու տըր քի, պունտան պիր պախթ պէքլէյիպ, չայէտ օ պախթա նաիլ օրապիլիր իսէ, ճիկի պիր բարա իլէ պիրտէն պիրէ զէնկին օրապիլիր։

Պու պիրտէն պիրէ զէնկին օրմագ ճէհէթի, տտի ֆօնտօլարտա գապլի տէյլի վէ օրմագ։

Ֆագաթ պու այնի սէպէպլէր, պագչէյի էվրագը թէրթիպինէ հուտուտ գօյուպ, հիչ պիր տէվլէթ, էհալիյինն թէհամմիլինտէն զիյատէ պագչէյի քեաղրտնէզը իսէ-մէզ։

Վագաա չըմէնտրֆէր թահվիլաթըմզը, մատրապազըզա էսաս ինտիանլար տա վար տը քի, հիչ պիր միլքտէ պու մատրապազըզդ գաիտէսի մէն օլունմամըշ վէ օլունմամագ իտի։

Ֆագաթ ասըլ մագսէտէ կէլինտիքտէ, իշ տէտիյիզ կիպի տիր։

Շու չըմէնտրֆէր էվրագըմըզը 8 լիրատան զիյատէ թութտըզը վագթը տա պիլիրիզ, պիր լիրա (23 ֆրանք) թուճտուզը վագթը տա։

Եինէ ֆօնտօ ալէմինին տախի պիր ճիրլէսի տիր քի, սէքիզ լիրատան զիյատէ իթտիյի վագթի ուճուզ կէօրիւնմէքտէ, վէ 23 ֆր. իթտիյի վագթի տախի պահալը կէօրիւնմէքտէ իտի։

Իշթէ ուճուզլըգ վէ պահալըզդ սէօզլէրինին էն ապէս շէյլերտէն պիրիսի օլտուզընա, պունտան տահա պէօյիւք պիր իսպախի արանըզը մը։

Վագաա ֆօնսօլիտէրիմիզ տէ օ նիսպէթէ տիւշտիւլէր, վէ նիհայէթ օն ղ.ըն եէրինէ տէ պիր ղ. ֆայիզ արընմայա պաչլատը. եանի սէնէվի 100 լիրա իյրատը օրան պիր ատէմին կէչինմէ էսասը, եիւզ լիրատան օն լիրայա ինտի։

Ֆագաթ չըմէնտրֆէր էվրագը օրանլար, անատան զայպ իթտիլէր, վէ ֆայիզնի տէ չիմտիքի հարտէ իսօթէ վէրտիլէր իսէ, եինէ պախթ իշի, ազ պիր ֆարգ իլէ մէվճուտ պուլընմագտա տը։

Էկէր պիր ատէմ, 1875 սէնէսինտէ չըմէնտրֆէր թահվիլաթը սայէսինտէ պիրտէն պիրէ զէնկին օրապիլէճէք իտի իսէ, եինէ պու կիւն վէ պու սաաթտա տախի, այնի պախթ ու իդպալէ նաիլ օրապիլիր։

Վագաա, պու չրմէնտրֆէր թահվիլաթը սայէսինտէ հէր սէնէ միլքիմիզտէ, ալթը եախօտ 12 քիչի ազ չօգ զէնկին օրապիլմէքտէ իսէ տէ, պիզճէ, վէ զանն իտէրիզ հէր քէսճէ, պագչէյի էվրագը պիրինճի մուհասսէնաթը պու տէյլ, իլա էհալինին, իսթէմէյէրէք տէ էգօնոմի իլէ բարա արթըրմագ գաիտէսինէ ալըշմասը տը։

Մատտէ եալընըզ պիր տէֆա, ֆաղլա մէսարիֆտէն արթըրըպ տա պիր թէք չըմէնտրֆէր էվրագընա մալիք օրմագտա տը։

Պէչինճիյի, օնունճույու, վէ իշինէ կէօրէ՝ եիւղիւնճիյի տէ կէթիրէն օ պիրինճի տիր։

Իմի բաղդամտա պիր էսաս վար տը։

Նումէրօ 1 օրմատրգճա, միլէօնլար տախի օրմագ։

Պաղը էգօնոմիթէր, վէ խուսուսի իլէ Ինկիլթէրա հիւբիւմէթի, պագչէյի էվրագ էսասընա գարշը օլուպ, հաթթա Ինկիլթէրատա, հէր Ֆէվի բիանգօյու քեաղրարընը թէտավիւլ, ըհամն մէն օլընմըշ տը։

Ֆագաթ Ֆրանսըզյար, Աւսթրիաըլար, Ռուսլար, Իթալիալըլար, վէ խուսուսի իլէ Ալէմանլար տախի էգօնոմիսթ միլլէթլէր օլուպ, պունլար, սէրպէսթ սէրպէսթ պագչէյի քեաղրընն թէտավիւլինէ տէ ըուխսաթ վէրմէքտէ, վէ ասըլ արանըզլաճագ ճիհէթի օրարագ, քէնտիլէրի տէ պասըպ թէտավիւլէ չըգարմագտա տը։

Հօշ նէ՞ ուղղա կիտէլիմ։

Ասըլ Ինկիլիզլեր քէնտիլերի տախի, Բարիզտէ, Պէրլինտէ վէ մահալը սաիրէտէ, պագչէյի ֆօնտօլար սագլամագտա վէ ալըպ վէրմէքտէ տէյլմ՞ մի տիրլէր։

Մատտէ չունտա տը քի, պագչէյի էվրագ, ալը զաթընտա մուզի՞ըը մի տիր ֆախտէլի մի։

Պունա մուզիրը տէյնէլեր տէ վար տը, ֆախտէլի տէյնէլեր տէ։

Պիզե գալը իսէ, հէմ մուզիրը տիր հէմ տէ ֆախտէլի։

Նէ զաման սըրֆ պիր մատրապազըզդ էշիւն քիւլլիյէթլէ ալընը վէ թէքմիլ վարտաթ օնա պաղլանը իսէ մուզիրը տիր։

Զիւնքի ֆախզինտէն զայպ իտիլիր, վէ քիւլլիյէթլէ սաթընն ալան ատէմին իլգ տիշինճէսի տէ ֆախզ մատտէսի օրմալը տը։

Ֆագաթ նէ զաման ճիւզլիյէթլէ վէ տիկէր էսպապը թէյյիւշէ տագանմայագդ սրրի դէվգ ու սէֆատան եախօտ էյլենճէտէն արթան բարա իլէ սաթընն ալընը իսէ ֆախտէլի տիր, վէ զաթէն պագչէյի էվրագընն էսասը տա պու տը։

Զիւնքի պիր թարաֆտան էհալիյի զէվգ ու սէֆատան վէ միւսրիֆլիքտէն գուրթարըպ, հէման հէր ֆագիլէթին էսասը օրան էգօնոմիա իլէ բարա արթըրմագ գաիտէսինէ ալըշարըրը կիպի, պիր կիւն, հիչ պիր քիմսէյի ալտաթմագընընը, հիչ պիր ճենայէթ իշլէմէքտիզին, վէ հիչ պիր քիմսէյէ պիր զարարը տագունմագընընը պիրտէն պիրէ զէնկին օրմագ, եախօտ զէվճէսինի վէ էվլատլարընը օրսուն զէնկին գըրմագ պախթընա վէ եա պախթընն իւմիտինէ նաիլ օրմուշ օրուր։

Պախթը պիր թարաֆտա պրագարմ եալընըզ պախթ իւմիտի տէ բէք չօգ քէսանը, գուտրեթիինէ կէօրէ վէ եավաշ եավաշ պիր վարիատա սահիպ գըլյակիր քի, պաչգա սուրէթլէ պունընն եա հիչ գապլի օրամագ, եախօտ օրան տա, իճբասը բէք միշքիլ վէ բէք մեշքիւք օրուր իտի։

Թիւլասսի քէմամ, չըմէնտրֆէր էվրագըմըզընն իւչ եախօտ տէօրթ լիրա իթտիյի վագթ, ֆիյաթընն ուճուզընընա վէ պահալըզընընա պագրմայրզ, տիկէր պէճիա չէյլերտէն մահրում գալընմայարագ բէյ տէր բէյ վէ ֆուրսաթ տիշտիւքճէ սաթընն ալընմասընը պունտան մուգատտէմիրի թավսիյէ էյլէմիշ օլարզըմըզ կիպի, պու կիւն եինէ թավսիյէ իտէրիզ։

Ամմա պու կիւնքի ֆիյաթը տէօրթ լիրա իմիչ։

Եարընն պէչ վէ օ պիր կիւն տահի ալթը լիրա իթմէյէճէյինէ էմի՞ն միսին։

Վէ մատտամ քի մագսէտ, ալընանը սօնրատան սաթընպ տա բարա գազանմագ կիպի բէք գարանլըգ պիր չէյ օրմայրզ տա, սագլամագ վէ պախթընա պէքլէմէք տիր, իմտի ֆիյաթընընն պահալըզընը վէ ուճուզընընը հիսապ էյլէմէք, պիւսպիւսպէթիւն զահա պիր չէյ տէյլ՞մի տիր։

Նիհայէթ պիր ատէմին, հիչ տէյիլ իսէ պիր ատէտ պախթ էվրագը պուլընմասը, պիր սիւռ տէյլ, իլա ֆամիլեաճա պիր վազիֆէ տիր. վէ մատտամ քի պիզզաթ պիզիմ չրմէնտրֆէր թահվիլաթըմզը, հէմանն հէր ճիհէթլէ, էճնէպի գուրա թահվիլաթընտան ֆախտէլի տիր, իմտի պինենէֆս պիզիմ քեաղրտրմըզը պըրագըպ տա տիկէրլերին քեաղրարընա հավվէս էյլէմէք տախի, եինէ բէք զահտ պիր չէյ օրմուշ օրուր։

ՔԻՕՍԱՆՔ

Հայ լեզուն պայտող սիրահար մը, այդ տեսակէտով կատարեալ մոլի մըն եմ ես։

Հրապարակին վրայ նորեկ համարկ մ'ըլլալուս մի՛ նայիք բնաւ։ Խնդրեմ սրտիս նայեցէք. նայեցէք թէ քանի փափաք ունիմ բան սովրելու, պատճառներ որոնելու եւ եթէ չը գտնեմ, այդ պատճառներն հարցնելու, հանկնալու։

Գուցէ յանդգնիմ միտք մը, կարծիք մըն ալ գրելու. այս պիտի ներեն ինձ Հայագէտք, գիտնալով եւ տեսնելով որ իմ գաղափարք թէեւ սա ու նա գըրագետաց դէմ, բայց միշտ մեր չքնաղ, մեր անմահ լեզուին ի նպաստ են յայտնուած։

* * *

Մեր հայերը կամ պապեր որք սկսան գրել ժողովուրդին խօսած լեզուով, դիտեցին թէ հասատատական բայերու մի քանի եղանակք կը պահանջեն լեզով քայլել. իրենք ալ համակերպեցան յայդմ եւ գործածեցին լեզն ու գրեցին «կը սիրեմ, կը կարդաս, կը պայտ»։

Եւ տեսան զի բարի է. հետեւաբար իրրեւ անսայթաք կանոն ընդունեցին եւ աւանդեցին մեզ թէ հարկ անհրաժեշտ է լեզն անկրճատ գրել երբ բայ մը բաղաձայնով կը սկսի։

Փակագծի մէջ ըսենք առ թէ Հ. Ամիչանի գործածած «ն՝ որչափ կարելի է ինձ յիշել՝ երեք բայի մէջ միայն ընդունուած է մեր աշխարհաբառէն, զարմուզաբար. այդ բայերն են «կուգամ, կուտաս, կուլաս։» Մեզ համար չատ խորթ, գրեթէ անկարելի է «կուգրեմ, կուքնամ, կուփութամ, կուսուրամ»ի պէս հնչման մը վարժուիլ, թէեւ Ակնցիք եւ Սեբաստիոյ մի քանի քաղաքի Հայեր այդպէս կարտասանեն ողորքաբար։

Եւ արդ, քանի որ վերեւ յիշատակեցինք թէ բաղաձայնով սկսող բայերու առջեւ չէն ամբողջապէս գրելու պարտաւորութիւն կայ, — ձեռքերնիս առնելով Ադիւելեան Մասալին՝ օրինակի համար՝ վերջին թիւն, կը տեսնենք զարմանօք թէ Հայ գրականութեան պարծանքներէն մին, Մամուրեան կամ Շահնուր, կը շարադրեն «կ'վախայ, կ'լինի, կ'պարծի, կ'ցաւի, կ'պնդէ, կ'եսէ»։

Ինձ կը թուի թէ «կ'գրաւեն, կ'տեսնեն» գրելով, այսինքն ըի փոխան կէս մը եւեթ դնելով անցնիին ո եւ է հիմնական պատճառ մը չունի. կարծեմ թէ քմածին հաճոյք մը, գրչի զբօսանք մը, ընդհանուր կանոնէն, ընկալեալ օրէնքէն չեղելու, արտասովոր նորութիւն մը մէջ բերելու իղձ մը կայ հոդ։

Բայց ինձ նման ապիկարներու բերնէն է ինկեր Շահնուրի մը ուղղագրական ձեւին դէմ ըմբոստանալ։ Խեղճ տգիտացս համար այդ տեսակ վարպետներու ընթացքին անմուսուլ հետեւիլն է խելացութիւնը։ Մենք ալ կ'գրենք ուրեմն թէ կ'նդունինք ու կ'նկերանանք ձեզ՝ քալել այն չաւղէն ընդ որ Տիար Շահնուր մեր առջեւէն յաղթապանծ կ'նթանայ։

Կ'էրնէ՝ հաւնեցաք, գիտեմ. ինչո՞ւ սակայն երեսնիդ կը կախէք ի տես կ'նդունինին, կ'ինկերանանին, կ'ինանային. պատճառ մը չունիք զարմանալու, պիշ պիշ երեսս նայելու. պատճառ մը չունիք, որովհետեւ Ա. բնական է որ աշակերտ մը միշտ նկրտի իւր վարպետն անցնելու. Բ. քանի որ առանց հարկեցուցիչ պատճառի մը կարելի կըլլայ ըստորակէտին կատարել տալ բին պաչտօնը, այդ յատաւեալ ըն կուզէ նէնն կուզէ բային սիիդէն վերցուցի, երբէք տարբերութիւն մը չը կրնար ունենալ ըստ արդեան, այսինքն ըստ ընթերցման։ Երբ անսխալ կը կարդաք կ'սրբենը կը յարգեմ, առ ի՞նչ կը չուարիք կ'տեմ, կ'մէնիմին դէմ. մէկ երկու անգամ սերտեցէք եւ հեշտիւ պիտի կարդաք կրմպեմ, կրմբանեմ։

Մի՛ առարկէք ինձ թէ «կ'սիրեմ գրելով կըլլի միայն անիրաւութիւն մը կը-նենք. միւսդան կ'տեմը ուղղակի բային դէմ գաւանանութիւն մը կըլլայ՝ հոն տարօրինակ անորոշ գերբայ մը թողով մերկապարանոց։ Տարօրինակութիւնն, անիրաւութիւնն ամեն բանի, ինչպէս բային նոյնպէս եւ կըլլի մէջ փնտռելու եւ զգուշանալու ենք. չը գրելու ենք երբէք գրեմ կ'նէրեմ. այս մեթոդը խոտելի է այնչափ, որչափ ծաղրելի է պահանջել որ Գաղիերէնի մէջ գրուի «Ժ'վուզէմ». յեսին գեղջուկին բերնէն քաղելով, Գաղիերէն ծաղրաթերթ միայն կը տպեն այդ «Ժ'վուզէմը»։

Բաղաձայնով սկսող հասատատական բայերու առջեւ չէն դնելու է անայլայլ, ըսել է։

Աւելորդ է իմացնել թէ ձայնաւոր սկիզբ ունեցող բայից վրայ չէն կերեւի «կ'»ի ձեւով. ըսենք բին կրճատմամբ կը ներկայանայ մեզ։

Բայց աւելորդ չէ յարել թէ անբերեւոյթ ըով սկսող բայերու մասին ալ տարօրինակ երեւոյթներ չեն պակսիր Պոլսոյ գրականութեան, մանաւանդ վերջին տարւոյ հրապարակագրութեան մէջ։

Խօսքը վերածենք մեր հայրերուն, աշխարհաբառի առաջին յղկիչներուն, յղկիչներուն, այո՛, ժողովրդեան լեզուի յարդարիչներուն։ Նա ալ կընդունիմ թէ լեզուն ստեղծողը, չինողը, գարձնողը ժողովուրդն է. բայց չեմ ընդունիր թէ գրագէտք լինին ժողովրդեան հետեւորդ միայն. գրագէտք առաւելագոյն իրաւամբ ժողովուրդ են. ժողովրդեան մէջ, ժողովրդեան առջեւն են գրագէտք՝ լեզուն ստեղծելու, յօրինելու, նա մանաւանդ յղկելու, սրբելու մասին.

)(71)(

ՅՕՅ ՆՕՄԷՐՕԼԸ ՎԱԿՕՆ

ՄԻԻԷԼԼԻՖԻ
ԺՈՒԼ ՄԱՌԻ

ՄԻԻԹԷՐՃԻՄԻ
ՏԻԳՐԱՆ ԱԴԱՄԵԱՆ

Աղ գալսըն էօլէճէկի չու մէմլէքէթի պիր ան էվվել թէրք իսէրէք տիւնեա կէօղիւ իլէ Պանչը կէօրմէյէ ճէլէ իսիյօր իտի, զիրա իքի իւչ այ էվվել մէրգումէյէ պիր չօգ մէքթուպ եազմըշ վէ կէլիպ ալը իւմիտիլէ մէգքիւր մէքթուպլարը քէնտի խանէսինէ կէօնտէրմիշ իտի իսէ տէ, պունլարա հիչ պիր ճէվապ ալամատրընտան թէճճիւպ իսիյօր վէ Պանչը զապահանը բէտէրի թարաֆընտան անլաչըմագ կիպի պիր ֆէլաքէթ վուգուրնտան զօրգույօր իտի։

Պու հալէ Թէռնուառ՝ մէրգումէ կէնճ գըղա եաղտրը մէքթուպլարն քեաֆֆէսինի քէնտի էվինտէ պուլընճա նէ տէրէճէ թէճճիւպ իթտիկի, նէ տէրէճէ տիւչարը էնտիէ օլտրը միւհթաճը թարիֆ տէյլ պիր։

Տէրնալ աչագա էնիպ քէյֆիկէթի գաբուճրտան օիւվալ իթտի, վէ Պանչը՝ իլգ կիւնլերի սըգ սրգ կէլիպ չօգտան պէրու պիր տահա օրթայա չրգմատրընը խապէր ալտը։

—Զամալը գրզ պէնի էօլմիւշ զանն իթմիշ օլմալը տը, —տէտի Թէռնուառ քէնտի քէնտիյէ։

Մէրգում տէլիգանը՝ տուէլլօնրն իլգ կիւնիւ Պանչը՝ խէվգ ու էնտիչէլէրինի պէյան իթտիկի զէման քէնտիյէ աչտրը համիլէլիկի խաթըրլատրգճա պիւթիւն վիւճուտրլա թիթրէյօր վէ

—Աճապա նէ՞ եաբտը, ամապա նէ՞ օլտու, —տէյու քէնտի քէնտիյէ սէօյլէնիյօր իտի։

Հալ պու քի օլ պապտէ չաբուգ մալիւմաթ ալտը։

Վարնէրին նէրէճէ իգամէթ իթտիկինի պիլտիկինտէն, Պանչը նէ օլտրընը բէք գօլայ տուչտու։

Էօլմի՛ւշ, Պանչ էօլմիւշ իտի՛։

Եվվի էօլմիւշ . . . պիր զըզ չօճուգ տօղուրարագ էօլմիւշ իտի . . . պու չօճուգըն իսէ քէնտի զըզը օլտրընա Թէռնուառ չիւպէ՛ իտէմէյօր իտի . . .

Օ գատար ազ պիր միւտտէթ զարֆընտա պու նէ՞ գատար ֆանիա։

Թէռնուառ բէք զայրֆ վէ մէճալսրզ օլտրընտան, պու խապէրի ալընճա էէնեանէն եաթաղա տիւշտիւ վէ պիր այ տահա խաթթա եաթտը։

Այտաղ դալգտրընտա տիկէր պիր խապէր տահա ալտը վէ պու խապէր արթըզ գաբուլարը պիւսպիւթիւն գաբատը։

Պանչը իւզերինէ Վարնէր եաչամամըշ իտի։

Դրզընն քէտէրինտէն քէնտիսի տէ էօլմիւշ իտի։

Եալընըզ Մարժիվալ գալմըշ, չօճուղը պու տէրէօճտէ իթմիշ վէ անասընն մուհապէթինի պիթթապ օնա վէրմիշ իտի։

Թէռնուառ ուղուն միւտտէթ միւթէսելլի օլամայրպ, եալընըզ Պանչն զիքրը ճէմիկիյէ եաչայօր իտի։

Մէրգումէնին զահիրի ատատագաթսըզլրընն սէպէպլէրինի անլամըշ վէ Մառի-Լուիզին եիւզիւ հիւրմէթինէ անասընա աֆվ իթմիշ իտի։

Թարիֆէ հանէթ օլմատրը իւզրէ Մառի-Լուիզ՝ Պանչն վէ Թէռնուառն գրզը իտի։

Թէռնուառ՝ պատէհու այլարճա, քէնտի պիր զէմանքի էյլէնճէլէրինէ տահա զիյատէ տէրին տալարագ ունուիմագա չալըշտը։

Զօգ սիւրմէյիզ սէրվէթինի պաթրտը։

Պունըն իւզերինէ էվվէնմէյէ զալգըշտը։

Միւսիտան՝ պիր պանգա թէէսիս իթմէք իւզրէ սէրվէթինի մէրգումն թանթը էմրինէ վաղ իթմիշ օլմաղա, մէգքիւր պանգա՝ Թէռնուառն տիրայէթի սայէսինտէ չաբուճագ քէսպը իւման վէ թէրագդը էյլէտի։

Թէռնուառ՝ պաղը իլլերի սուրէթը մաթլուպէ վէ ֆէվգէլատէտէ իլէրի կէօթիրմիշ օլտրընտան, մէհարէթի էքէյիճէ չէօրէթ պուլտու։

Իլթէ պու էանատէ մէրգում պանքէր՝ Անտրէա իլէ թէէհիլ իթտի։

Ղարախը թէատուֆթատան օլարագ, Մարժիվալ՝ Պանչ իլէ նասըլ իտտիվամ իթմիշ իտի իսէ՝ Թէռնուառ տա Անտրէա իլէ ● սուրէթտէ իզտիվամ էյլէյօր իտի։

Թէռնուառն գարբսը՝ Միւսիտանրն մաչուգէսի օլմուշ վէ օնա պիր զըզ չօճուգ տօղուրմըշ իտի։

Պիր պաչգասընրն գրզը՝ . . .

Մարժիվալրն գարբսը՝ Թէռնուառն մաչուգէսի օլմուշ վէ օնա պիր զըզ չօճուգ տօղուրմըշ իտի։

Պիր պաչգասընրն գրզը՝

Պինաէնալէյ պու իքի ալիէտէ, պու իքի ֆամիլեասա այնը սրրը, այնը ֆամիլիա միէլլիմէ մէվճուտ իտի։

Պու իքի խանէնին եէքտիկէրէ միւչապէ օրան անվալինտէն իլէրուտէ սուզիլի մէնզարէյէր զուհուրիյաֆթէ օլաճաղը կէօրիւլէճէք տիր։

Զաթէն պիր թարաֆտան Միւսիտան՝ գալպինտէ մէվճուտ օրան պիր հրան իլէ պիհուտէ օղրայրպ, Թէռնուառա գրզգանճրզգ իտիյօր, վէ Միւղանա պիր եապանը օլտրը հալտէ մէրգումէյի զայրֆ պիր մուհապէթլէ սէվիյօր իտի։

Տիկէր թարաֆտան Թէռնուառ՝ հագգընտա մէնֆուր պիր ճինայէթ չիւպէ՝ օլընտրընը կէօրիւյօր, եանի Մառի-Լուիզին, քէնտի գըզընն աչրզը օլմագա իհամ օլընըյօր իտի տէ քէնտի քէնտիյի միւտաֆէա իտէմէյօր իտի։

Ա՜հ, հանկյա քի հէր չէյի սէօյլէյէպիլէտ իտի։

Լաքին սիւքիւթ իթմէյէ մէճպուր իտի։

Մուհապէկէթը բէտերանէսի սաիդասրյա իթթիսալ քի իթթիյաթրզլրզտա պուլընմըշ իտի։

Սագընմատրը իչին պէօյլէ պիր իգթիրայա սեպէպլիյէթ վէրմիշ իտի։

Մառի-Լուիզ՝ Կէռիէնին էվվինի սիւալիւ մօպլա վէ ղրզյմէթ էշեա վէ սաիրէ իլէ տօլտուրմասընա սէպէպ նէ իտուկինի պէյան իթմէնինի Թէռնուառա բէճա իտիյօր իտի։

Պունա նէ՞ ճէվապ վերէպիլիր իտի։

(Տեսէ՛ք)

Ինչ եւ իցէ, մենք չարունակենք մեր խօսքը։

*
* *

Մեր գրագէտ հարց խորին ուշադրութիւն գրաւած է «աքօղել, սկսել, սթափիլ, [ստանալ, զգալ, գրգռուիլ, զգուշանալ, զմայլիլ» եւ այլ այն ամէն բաներ որք կրկսին « կամ ղ լծորդ տառերով, պայմանաւ զի » եւ ղ գրերն քաշուելով իրմէ առջի աներեւոյթ ը՝ն՝ այդ բաներուն առաջին վանկն կազմեն ը եւ ղ հնչումները։

Եւ եղաւ որ իբրեւ նախնական մարդիկ ուզեցին փորձել եւ գրեցին «կը զգայ» կամ «կը ստիպէ»։ գրելով այսպէս, զգացին թէ իմաստն դէմ չը մեղանչելու համար, լեզուն խոստումորդ ելեւէջ մը, չարաչար [կաղացում մ՝ընել պարտի։ ոյսվհետեւ կեն անջատ գրուելով յատուկ վանկ մը, ջոկ մասնիկ մըն է արդէն՝ իբրեւ նախդիր հասատատական բաներուն։ միւս կողմանէ դէ՝ եւ ուէ՝ բաներն ըէ՝ն՝ եւ ըուէ՝ գոլով ի ընէ՝, ճիշդ առ ճիշդ կը ըէ՝ն՝, կը ըուէ՝ գրած կըլլան՝ «կը զգայ կը ստիպէ» գրելով։

Մեր հայրեր տեսան հնչման դժուարութիւնը, վանկերու սուտարացումը՝ «կը ստուարանայ» գրելու ձեւովն ներքեւ. փոխեցին բաներու զոհողութիւնն փոխարինելու համար կեն պոչատել։

(Պոլսոյ գրելով հետեւած եմ գլխատել, գուշանալ, կամ ձեռնատ ու տանատ կանտնին։ Ձեր քիմքն ի՞նչպէս կը գտնայ սոյն պոչատելը, Տիա՛ր Գ. Սեւեան. եթէ լաւ է, հրաման տուէք ինձ ընդ փոխ, քանզի մտադիր եմ քշել նաեւ «Ռեսուրսներ... պուրնու գուլաղը քէսիքներուն համար։)

Այսպէս, կեն պոչատելով՝ մեր հայրեր նախամեծար համարեցին ձայնաւորով սկսող բաներու պէս վարուիլ «զգաստանալ, աքանչանալ» ի հանդէպ, եւ գրել «կ՝զգաստանաս, կ՝աքանչանամ»։

Բայց արի տե՛ս որ Պոլսոյ հրապարագրաց գլխաւորը, Աղն. Քէչեան էֆէնտին, քանաւոր պատճառէ՞ մը դրդեալ թէ լոկ հաճոյքի մը համար չորս հինգ ամիսներէ հետէ, սկսած է գրել «կը զգամ, կը սթափիս, կը ստեղծէ։» Եթէ՞ զգ կիւմիշչան, քանի քանի անգամ կեն կարդալէ զկնի, բաղաձայնի մ՝ապասող քու սկսարկդ ըէ՝ եւ ըի պատահելով, այ՝քերդ եւ դարձուցիր դէպ ի կը՝ն, անկեց է որ վերսկսեցիր կարդալ կը՝ կամ կը՝ն, մէկ վանկով, այո՛, այլ շատ բըռնադրօսիկ կերպով։

Ամենէն զարմանալին Քէչեանի սխալիը կամ նորութեան մը յարիւն չէ. ամենէն հիանալին սա է թէ այդ նորութիւն իւր ծաւալին մէջ առաւ ամբողջ Պոլսոյ գրագէտները, այնպէս որ Հայրենիք, Մ՝ա՛ս, եւ մանաւանդ «Աշխարհի գրականութեան Պատկեր» տասնեակներով ունին իրենց մէջ «կը սպառնայ, կը բռպանիէ, կը սպասէ, կը զգուշանար» եւն։ Գարագաշեանն է միայն որ վարակեալ չէ այդ եղանակէն. ձայնաւոր բաներու առջեւ կը չը դրնծածելուն համա՞ր է այդ, պիտի ըսէք։

Ինչ որ կուզէք ըսէք, մի՛ ըսէք ինձ սակայն թէ դուրսէն ձեռք մը մտած չէ, պղծած չէ Դ. եպիսկոպոսի փշուրին զբրական սրբութիւնը։ ես չը պիտի հաւատամ թէ նա իւր համբուրելի ձեռքով գրած է մէկ տողի մէջ «կը սկսին չարժիլ թռչունք, որ թեւածալիկ, երամ եւ երամ կ՝ապառնէին, եւ ուրիշ տեղ մըն ալ թէ «թափօրը կը ստուարանայ հետզհետէ»։

Ո՛չ, ոչ երբէք. ուրեմն տասը տարուան մէջ հաշիւ հոգեցունց փչրանք մը՞կուտան մեզ, եւ զայն ալ կը պղծէ՞ք. ո՛չ. անտեղեալ է այդ։

Ինչ որ պատասխանեցինք Շահնուրին, հոս ալ կրնանք ըսել բոլորովին հակընդդիմաբար, կրսենք թէ «կը սկսին, կը սպասէին» կը կարդացուի պարզապէս «կը ըսկսին, կը ըսպասէին.» ա՛րդ, սոյն ուղղութեան հետեւելով ընդէ՞ր արդեօք չէք գրեր նաեւ «կը ընթեռնում, կը ըսեմ», եւն. եւն. կամ դոնէ ժխտականին մէջ ի՞նչու չէք գրեր «չը սփոփեր» «չը զգլեր» եւն։

Ազատեցէք զիս այս տարակոյսներէն. համեցէք բացատրութիւն մը տալ եւ արդարացնել Ձեր «կը սպառնայն» եւ «կը զգենու»։

Դժուար, ձանձրացուցիչ բան է բաները կէտադրել, եւ ալ կըզգամ զայրը. բայց այդ դժուարութեան առաջքն առնելու է՝ առանց լեզուին ներդաշնակութիւնն խարխլելու, արտասանութիւնը կաղացնելու։

Ես, յետին ապիկարս, պիտի ըսէի թէ հարկ է մեզ ընդհանուր կանոն մը, որոյ համեմատ կէտ չունենան կը եւ ժխտական չը մասնիկները. արդէն չէ՞ մի որ բաղաձայնով սկսող բաներու համար նոյնութեամբ կը եւ չը կը դնենք եւ կը գրենք «կը սիրեմ, չը սիրեր, կը կարդանք, չը մերժեցին» եւն։ Կը մնայ մեզ ձայնաւոր սկիզբ ունեցող բաներն, որոց առջեւ անստորակէտ եւ մերկ ն մը, եւ ժխտականին համար լոկ չ մը դնելով, կցելով՝ խնայարելն շատ դիւր եւ հեշտին կը թուի ինձ. այսպէս, «չառին, կառնուն, կընդեղանայ, չընթանար, կերեւի, կանգներեւոյթանայ, չոսանուր եւ ն»։ պայման մը միայն կայ. հարկ է եռեւան բերել այն ամեն բերն որք աներեւոյթացած են վերոգրեալ «սպառնալ, զբաղիլ» բաներուն սկիզբն։ ըստ այսմ պէտք է գրել «կրսպառնայ, չրզբաղիր»։

Զը գիտեմ թէ կցեալ ն եւ չ մասնիկներն արմատական գրեր կարծուելու անվնաս երկիղն զատ, իմ ցոյց տուած կերպն ունի՞ արդեօք ուրիշ անտեղուութիւն մը։

Ինչ որ ալ լինի, ես պիտի չարունակեմ այդպէս գրել, մինչեւ որ լոյս մը ծագի «Պատկեր աշխարհիկ գրականութեան» հերոսներու եւ աշխարհաբարի ախոյեաններու միջեւ ծագած վիճաբանութենէն։

Զարհամանցութիւններէն զգուշանալ, Հայ գրականութիւնը բարձրացնել, նոր բացնել, դիւրացնել, ժողովրդին հպելի, սիրելի ընել. ահա ասոնք ըլլալու են լեզուի վրայօք գրողներու նպատակակէտը. ըսելու չէ թէ գրաբար մեռած է. նոյնպէս յարձակելու չէ աշխարհաբարին կազմած բառերուն վրայ. ինձ համար գրաբառն լալ, աշխարհաբառն ալ գոյութիւն ունին՝ իրարու մէջ խառնուած, զիրար կատարելագործելու, Հայ լեզուն ամբողջացնելու կոչուած։

Ես կը զարմանամ Ձեր մոր, Ձեր մամուն բերնէն լսելով «տեղն ի տեղօք պատմէ նայիմ սա գործը.» ես այս պարբերութեան համար չեմ կրնար ըսել թէ գրաբառ է անարատ. զուտ աշխարհաբառ անուանեցն ալ կուրութիւն է բացարձակ։

*
* *

Ուշադրութեան արժանի են նաեւ մեր ծնողաց սա ձեւերն «մարդ մը՝ն ալ եկաւ, զիրք մը՝ն ալ առի, սոսկալի բան մը՝ն է այս»։ Թէեւ կարգ մը գրագէտք սկսած են արդէն սոյն բնական եւ գեղեցիկ կերպերն ի կիր արկանել, բայց մեծագոյն մասամբ յամառեալ կը մնան «մ՝է, մ՝ալ » գրելու մէջ. մենք ե՞րբ հնչած ենք «սիրելի լեզու Դ կամ մը է հայերէնը»։ եւ, թէպէտ ոմանք գաւառացիք կարտասանեն «մարդ մ՝ալ կամ մարդմ՝ալ եկաւ», սակայն մենք կրսենք ընդհանրապէս «ոսկի մը՝ն ալ տուր» եւ ոչ թէ «ոսկի մ՝ալ կամ մը՝ալ տուր»։ Բաց ի մեր արտասանութենէն, մը՝ի կազմը շատ նման չէ՞ «մը ի նոցանէ» գրաբառ ձեւին։

Աշխարհաբառեանք անդոմնելու. չեն գրաբառին ամբողջ հոլովները, կանոնները. գրելու չեն «կիսկին, աղջիկին, երիկին». տեսնելու են թէ գրաբառի ձեւերը որպէ՞ս կը տիրէ մեր ժողովրդեան լեզուին մէջ որ կրսէ «կնկան, աղջկան, երկան»։

Եթէ ուզենք գրաբառը մերժել իսպառ, չը պիտի յաջողինք. զի կորուստներ պիտի ունենանք. այը, օրինակի համար, պիտի ըմբռնտնայ մեր քմահճոյից ծառայելէ, չը պիտի հաւանի երբէք այլ, այլերս, այլերը՝ ծաղրարժան կերպարանքներով ներկայանալ մեզ։ Եթէ դրաբառ «ակնթարթ»ին չը դիմենք, «ի քթթել ական»ը աշխարհաբառի դարձնելու համար 10—15 վանկէ բաղկացեալ բառերու կոյտ մը պիտի ունենանք, եթէ սակայն ատով իսկ յաջողինք համապատասխանել «ի քթթել ական»ին։ Զո՞րն ասեմ, կամ զո՞րն խոստովանիմ։

Դեռ եւս դիտա՞ծ էք թէ մեր ժողովրդեան լեզուին մէջ, է եւ է տառերը երբեմն կը հալին, կը տափակնան եւ երկու ձայնաւորի մէջ գտնուող «յ=ա» ձայնը կըստանան. ինչպէս ՈՒՆ-ՆԻՆ ԷՆ-ՆԻ, կինամ, կինայի, թեղեւեւ կատարեալին մէջ «կ»ը կը վերադառնայ ու կըլլայ «ինկայ, ինկանք»։ «Գ»էն ալ օրինակ մը տանք. կանգնիլը չմնած ենք կանգիլ եւն։

Աշխարհաբառին հոլովներէն իսկ նմայ մը կուզէք անուշտ. «մինչ ուրախութեան մէջ տեսնեմ քեզի», այս տեղն հայցական է. «քեզի կըսեմ», այս տեղն տրական է. «կը փափաքիմ խօսակցիլ քեզի հետ», այս տեղն ալ սեռական է։ Զը՞գիտեմ ի՞նչ հարկ կայ «ինձ, քեզ, ձեզ, մեր» եւն. ի փոխարէն գործածել Ի՞՝ն՝, ե՞՝ն՝, ՝ն՝ն՝, Դ՝ր՝ն՝ եւն. բառերը։

Մեր ամենէն քաջ եւ մոլեռանդ գրաբառեանին գնա եւ յանկարծ հարցուր թէ «Ճաշներէն գիտե՞ս»։ պիտի պատասխանէ անպատճառ «չիյտեմ», պատասխան մը որ ամենէն կատաղի ռամկաբանն իսկ չը գրեր ըրջօրէն, «չը գիտեմ» կը գրէ միշտ։ Այս միջադէպն գրելով կանարկեմ ոմանց այն պահանջն, որով բուն ժողովրդական արտասանութեան կուզեն հետեւիլ իբր թէ գրել իսկատիպ։

Մոսուած լեզուն առաւել կամ նուազ տարբեր պիտի ըլլայ միշտ գրուածէն. գրուածը միշտ խնամեալ, ըստ կարի սանձեալ, կանոնաւոր երանգ մը պիտի ունենայ։

Ուրեմն մեր գրական լեզուն պարզացնելով հանդերձ, մեր գրագէտք ջանալու են կոկել, դուլ, ամփոփել, ճապկացնել եւ բարձրացնել զայն։

Գրաբառին գժուար, անմարսելի, անօգուտ կանոններէն, ինչպէս նաեւ աշխարհաբառին (եւ այն ալ մեր Պոլսոյ աշխարհաբառին) բոլորովին ռամկական, աղաւաղ, զիրար հակասող ձեւերէն ազատելով Հայ գրականութիւնը, պիտի ունենանք քաղցկեալ լեզուն, մաքուր եւ սքանչելի։

Յ. ԿԻՒՄԻՒՇՎԱՆ

24 սեպտ. 1892

ԳՕՂԷՐԱ

Գօղէրա իլլէթինին Բէչթայա տասի սիրայէթ էյլէմէսի իւզերինէ, Տէրսաատէթ իլէ Բէչթա պէյնինտէքի մէսաֆէ՝ պախուսուս շըմէնտրքեր իլէ բէք գրուսա օլտուղը ճիհէթլէ, Բէչթասա գօղէրանըն իշլիթատ էյլէմէսինէ գարը խասթալղը մէմալիքը Շահանէյէ սիրայէթինէ մահալ պըրադրմամադ իւզրէ ճիսրը Մուսթաֆա Բաշա հուտուտանդն մուհաֆազասընա ֆէվ գէլատէ իթթիւա վէ տիգգաթրա գարանթինա լեմբա իթմէքսիղնն հիշ պիր ֆէրտին պէրիյէ կէչէմէսի էշիւն Մէճլիսը ումուրը Սըհհիյեճէ պիր գարար իթթիխադ օլունմասը, վէ մէվգրի թէհֆիֆուղիյէյէ լիւզումը գատար թապիպ իրսալիյէ, թէտապիրը թէհֆիֆուղիյէ վէ սըհհիյէնին թէմամըյլա իճրասընա ֆէվգէյատէ տրգդաթ վէ իթթիւա գըլընմասը խուսուսպարընա իրատէի Սէնիյէ սուտուր իթմիշ օլմաղլա, պէրմուճիպը էմր ու ֆէրմանը հազրէթը Շէհրիյարի, Մէճլիսը Սըհհիյէ՝ պու կիւն սուրէթը ֆէվգէյատէտէ ագտը իճթիմա իտտրէք, պու պապատ իճրաի միւգաքերաթլա իգթիդա իտէճէք թէտապիրը սըհհիյէ վէ թէհֆիֆուղիյէնին թէմամիի իյֆասընա միւսարատթ օլունմաղը խապէր ալընմըշ տրը։

*
* *

Գօղէրայա տաիր օյան թէլէկրաֆլարը էհէմմիյէթ վէ միւսթաճէլիյէթինէ մէսնի պու պապատ սըհհիյէ մէմուրլարը թարաֆընտան քէշիտե օլունաճադ թէլէկրաֆլարընն տէրհալ թէսթիսի՝ պու քէրրէ մագամը Սատարէթէնահիտէն թէլէկրաֆ վէ Բօսթա նէզարէթինէ պա թէգզէրէի սամիյէ էմր ու իշար պույրըլմըշ տրը։

*
* *

Սինօպ թէհֆիֆուղխանէսինէ վազ օլունաճադ թիւթսիւ մաքինասընն (էրէ-է) եերինէ եերլէշտիրիլէրէք իշլէթմէսինէ պա իրատէի Սէնիյէ մէմուր թային պույրըլան աթըպպի պահրիյէտէն գօղաղասը Անէէլօ էֆ.՝ ճիսրը Մուսթաֆա Բաշա թէհֆիֆուղխանէսինտէքի թիւթսիւ մաքինասընը չարդճը միւլաղմի Մէհմէտ էֆ.յէ պիթթէսիմ էվվէլքի կիւն չէհրիմիզ ավտէթ էյլէմիշ, վէ հէնուզ պուրատա պուլընան թիւթսիւ մաքինասընը ալարագ պիր իւքի կիւնէ գատար Սինօպա ադիմէթ իտէճէյի խապէր ալընմըշ տրը։

*
* *

Կէչէնտէ Սինօպ թէհֆիֆուղխանէսինտէ իքէն տէրունինտէ պիր գօղէրա վուգուաթը օլմասընա մէպնի 10 կիւն գարանթինա թահրընա ալընմըշ օյան վէ պու քէրրէ իքմալը միւտատէթ իտէն Իտարէի Մասուսէնին Բ-ս վարօրը՝ Դավաղա վիրուտինտէ 24 սաաթ իհթիյաթ գարանթինասընա վաղ իտիլէճէք, վէ պու միւտատէթ զարքընտա թիւթսիւ մուամէլէսի իճրա օլընաճադ տրը։

*
* *

Էտիրնէ վիլայէթինէ Տախիլիյէ նէզարէթինէ վիւրուտ իտէն պիր թէլէկրաֆա նաղարէն, էվվէլսի կէճէքի գաթարլա ճիսրը Մուսթաֆա Բաշայա 27 եօղնու վիւրուտ իտիւպ գարանթինայա գօնրմիշ, վէ իքմալը միւտատէթ իտէն 80 նէֆէր եօղնույա բրաթիգա վէրիլէրէք թէհֆիֆուղխանէտէն ըզգմըշար տրը։

*
* *

Պրուսատան պէրլէճճը աթի եազըլըյոր։

Պուլաշդը օյան տախիլ չէհրլէրտէն կէլէն եօղնուլար՝ Պրուսայա սէրպէսթճէ տուխուլ իտիյօրլար։ Հէր նէ գատար մուամիլէյէ սէյյահլար պուրայա կէլինճէյէ տէկին պէօյիք մէսաֆէլէր գաթ իտէյօրլար իսէ տէ, քէսֆէֆէի իհթիմալաթը չիմնիտէն տէֆի չարէսինէ պադմագ տահա խայրը տէյի՞լ մի տիր։

*
* *

Տիւնքի Թարիխէ Թրապիզոն վիլայէթինտէն Տախիլիյէ նէզարէթինէ վիւրուտ իտէն Թէլէկրաֆը սուրէթի տիր։

Տիւնտէն պու կիւնէ գատար տասխի Թրապիզոն վէ Բօսթախանէ շէհրլէրիյէ գարանթինա վէ գօրտօնլարտա վէ վիլայէթին ճիհաթը սահրէսինտէ պուլաշըդ իլլէթլէրտէն պիր էսէր օլմասընը, վէ Բօսթախանէ լիմանընտա 8 սէֆինէ 35 թայֆա վէ 6 եօղը վէ խամսի քէօյիւնտէ 223 եօղը վէ 615 հայվան վէ խուբաատա 85 եօղը պուլընտրը մասրուզ տրը։

*
* *

Եէմէն վիլայէթինտէ Հիւսէյտա միւթէսարրֆընընան Տախիլիյէ նէզարէթինէ չէքիլէն պիր թէլէկրաֆ տրը։

Սեպտեմբերին 21նճի կիւնինէ գատար 4 կիւն զարֆընտա Հիւսէյտատա պիր վէֆիյաթ օլուպ, միւհադաթատա գօղէրատան էսէր օլմասընը մասրուզ տրը։

*
* *

Գօղէրայա տաիր աթիտէքի խուսուսի թէլէկրաֆլար տախի ախզ օլընմըշ տրը։

Զիպէֆչէ 25 սեպտ.—Տիւն Իւսքիւպ Սըրրպ գօնսօլոսը իլէ Ինկիլթէրա տէվլէթինին Տէրսաատէթ աթաչէ միլիթերի վէ 29 նէֆէր եօղնու գարանթինայա արընմըշ, վէ մուամիլէյհիւմին սըհհէթլէրի պէրքէմալ պուլընմըշ տրը։ Լէհիւհամտա շիմնիյէ գատար հիչ պիր վուգուաթ եօգ տրը։

Գոսօվա 24 սեպտ.— Հուտուտընն սասքիր վէ զապթիյէլէր իլէ էմրը մուհաֆազասընա իթթինա վէ տիգգաթլա պու թարաֆա կէլէճէքլէրին սայը վէրիլմէյէրէք մէվգրի թէհֆիֆուղիյէյէ սեվգի զըմընընտա ճանիպը վիլայէթտէն հուտուտա պուլընան մէմուրինէ էվամիրը գաթիյէ իթա օլընմըշ տրը։

Պաթում 24 սեպտ.—Սեպտեմբեր 23տէ Պաթումտա գօղէրայա 1 քիչի թուրթումըշ վէ 1 քիչի վէֆաթ իթմիշ տիր։

Սինօպ 24 սեպտ.— Սինօպ թէհֆիֆուղխանէսինտէ մէվճուտ պուլընան 280 եօղնու իլէ գօրտօնտաքի ասաքիրին վէ Սինօպ շէհրի վէ ճիվարընընն ահվալը սըհհիյէսի մուճիպը խօշնուտիյէթ տիր։

*
* *

ԳՕՂԷՐԱ ԱՃԸՐԸ

Բարիզտէ գօղէրա աշըսըյա աշըլանըպ պէրաի թէճրիւպէ Համպուրկտա պիր խասթախանէյէ կիրարկի մաղիմ օյան Նէ-Եորք Հէրալտ մուխպիրի Մ. Սթանհօք՝ ախիրէն Համպուրկտան Պէրլինէ ազիմէթ իթմիշ տիր։

Մուամիլէյհին իւզերինտէ գօղէրա միգրօպը պուլընմասընընա տաիր Համպուրկ թապիպլերի թարաֆընտան վէրիլէն շահատէթնամէ՝ Պէրլինտէ նազարը իթիպարա ալընմասընընտան, քէնտիսի եվվէլ էմրտէ Մուապիթ խասթախանէսինէ սեվգ օլունըպ միւքէմմէլէն թիւթսիւլէնտիքտէն սոնրա սոգադտա կէզմէսինէ միւսաատ կէօսթէրիլմիշ տիր։

Մ. Սթանհօք՝ օթէյին պիրինտէ պիր օտա թութմուշ իսէ տէ, օթէլ տէրունինտէքի տիկէր միւշթէրիլէր՝ պէօյլէ միւտատէթը մէտիտէ գօղէրալալար արասընտա գալմըշ օյան պիր ատամ իլէ միւմքին տէյիլ պիր արատա պուլընամայաճադլարընը պէյան էյլէտիքլէրինտէն, Մ. Սթանհօք՝ էշտաարընը գալորրրդ պաչգա պիր օթէլտէ թէպտիլը նամ իլէ պիր օտա թութմադա մէճպուր օլմուշտրը։

Մէրհում Միհաթ բաշա վէրէսէսինն Տէրսաատէթտէ Թօք—Դաբու խարիճինտէ մութասարրֆի օլուղը ֆիթթիլիքեաթընա Սիրքէճի իսքէլէսի ճատտէսինտէ մասրուֆ օթել վէ սիւքքանարընն վէ էմլաքը սարրէսինին վազթը իճարլարը հիւսուլ իթմիշ օլմաղլա, իհթիմալէ թալիպ օլանլարընն միւթէվէֆան միւշարէլէյհ վէրէսէսինին Տէրսաատէթ վէքիլը ումումիսի Գալաթասա Մէհմէտ Ալի բաշա խանընտա մուգիմ տալա վէքիլի Պապան Պեսրոս էֆ.յէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ 2—1

Հրատարակուեցաւ Դիտական զուարճալի զբօսանքի Բ. տետրը. կը պարունակէ 23 հրահանգ եւ 19 գեղեցիկ պատկերներ։ Գին 50 բարայ։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Գրատէմ ու էհլիյէթլէրինէ վէ վէզայիֆը մէմուրիյէթլէրինի ըվվէլյէթմէնտանէ իյֆա ելմէքտէ օլմայարընա մէպնի Պաղը Սէրասքէրի Մուհասէպաթ տաիրէսի պաշ քեաթիպի սատատ։ Մուսթաֆա պէյ էֆ. հաղրէթլէրինէ թէրֆիէն ըիւթպէի ուլա սընընը էվվէլի։

Պաղը Սէրասքէրի Լէվազիմաթը Ումումիյէ տաիրէսի պաշ քեաթիպի սատատ։ Հիւսնի էֆ. իլէ, տաիրէի ասքէրիյէ թէլէկրաֆ միւտիրի սատատ։ Ըէֆէթ պէյ թէրֆիէն ըիւթպէի ուլա սընընը սանիսի,

Պաղը Սէրասքէրի Մուհասէպաթ տաիրէսի գալէմի խուլաֆասընտան իզզ։ Ղալիպ պէյ՝ թէրֆիէն ըիւթպէի սանիյէ սընընը սանիսի,

Իյֆաի վազիֆէտէ հիւսնիւ խրատէթ վէ զայրէթլէրի կէօրիւմէքտէ օյան Շամ-Հօյան թրամվայ խաթթը գօմիսէրի իզզ։ Օսման էֆ. իլէ տէմիր եօլարը իտարէսի գալէմի խուլաֆասընտան իզզ։ Իզզէթ պէյ թէրֆիէն ըիւթպէի սանիյէ,

Վէզայիֆը մէմուրիյէթլէրինճէ միւշահէտա օյան իգտամ ու զայրէթլէրինէ մէպնի Ատանա վիլայէթի եվրաղ միւտիրի իզզ։ Մէհմէտ Բաշիտ էֆ.յէ թէրֆիէն ըիւթպէի սանիյէ,

Մէթրօվիցա գաղասը պէլէտիյէ թապիպի ըիֆ. Մէհմէտ Ռեամիր, վէ Գավայա պէլէտիյէ թապիպի ըիֆ. Մուսթաֆա էֆ. ըէրէ ըիւթպէի սանիսէ,

Գասապա տէմիր եօլը գօմիսէրի ֆիւթուվ. Շեմա էֆ. իլէ, Անատօլը տէմիրեօլը իշլէթմէ գօմիսէրի ֆիւթուվ. Նէպիհ պէյ ըիւթպէի ըապիա,

Պաղը Սէրասքէրի Մուհասէպաթ տաիրէսի չիւպէի մախսուսէ գալէմի միւմէյյիզի ֆիւթուվ. Ալի էֆ. իլէ ձէրէտէ Աւ-էրէյէ հէյէթը թահրիրիյէսինտէն ֆիւթուվ. Իհսան պէյ ըիւթպէի խամիսէ,

Գոսօվա վիլայէթի մէքթուպ գալէմի միւսէվվիլտրէրինտէն ֆիւթուվ. Մէհմէտ Վէհպի էֆ.յէ վէ Պաղտատա պիրինճի տաիրէի պէյէտիյէ էճզաճըսը ֆիւթուվ. Խրիսթօ Գօսթի էֆ.յէ ըիւթպէի խամիսէ թէվճիհ պույրըրմըշ տրը։

*
* *

Վէզայիֆը մէմուրիյէթէրինի էյֆատա միւշահէտա օյան իգտամ ու զայրէթլէրինէ մէպնի Շուրաի Տէվլէթ աղասընտան սատատ։ Ալի Հայատար պէյէ Գիւնճի, վէ Շուրաի մէգքիւր պիտայէթ միւտատիի ումումի մուավինի սատատ։ Նաղիմ պէյէ Յիւնճի Օսմանի,

Հալէպ թէլէկրաֆ վէ բօսթա պաշ միւտիրի Պէտրի էֆ.յէ Գիւնճի Օսմանի,

Պաղը Սէրասքէրի Երքեանը Հարպիյէի ումումիյէ տաիրէսինին Գնճի շիւպէսինէ մէմուր երքեանը մեղքիրէ գալաղարընտան ֆիւթուվ. Հաֆիզ Իսմայիլ էֆ.նին հիւանը իյֆաի վազիֆէտէ մէշհուտ օյան մէսախինէ մէպնի Գնճի Մէճիտի,

Պէլգա սանճաղը թահրիրաթ միւտիրի Ֆահիզ էֆ.յէ՝ ումուրը մէմուրիյէթինտէ միւշահէտ օյան իգտամ ու զայրէթինէ մէպնի Գնճի Մէճիտի,

Ձէրէտէ Աւ-էրէյէ հէյէթը թահրիրիյէսինտէն Մէհմէտ Թէվֆիզ պէյ՝ էֆ 5նճի Մէճիտի,

Նապլուս թէլէկրաֆ միւտիրի Օսման էֆ.յէ ումուրը մէմուրէսինճէ մէշհուտ օյան իգտամ ու զայրէթինէ մէպնի 5նճի Մէճիտի,

Թէհհհիւտէրինի հիւանիւ իյֆա էյլէմէլէրինէ մէպնի Պաղքէսէրտէն խրտէմտէ միւնթէհի չօսէ միւթէահիւտ Պրուսա միւթէպէլերընընտան Ալի Ռիզա էֆ. իլէ, Խատրմ քէօյ թարիգի միւթէահհիւտի Մուսթաֆա չավուշա 5նճի ըիւթպէտէն Մէճիտի նիշանը,

Ճիւլուսը Հիւմայունը հաղրէթը Բաուչահիյէ միւսատրֆ օյան եէվմը մէսէտէթ կէճէսի Պրուսա շէհրինտէ իճրա գըլընան սէյրայինտէ իհրագ օլունան սէյրայի նարիյէյի խամլ իտէն Ալի պէյէ պիր գըլթա Սէնայի միտպեռաը իհսան պույրուլմըշ տրը։

ՄԻԻԹԷՖԷՐԻԳԱ

Ինչատթը խիթամ պուլմըշ օյան Սէլանիք-Մանասթիր չըմէնտրֆէր խաթթընը ըէսմը քիչատը յա գապուը մուվագգաթ մուամէլէսինին իճրասը զըմընընտա Նաֆիա նէզարէթի տէմիր եօլար միւտիրը ումումիսի խայրի պէյ հազրէթլերինին թահթը ըիյասէթինտէ, Մէճլիսը Նաֆիա ազասընտան միրայայ Շէրէֆէտտին պէյ իլէ միւսթէշար մուավինի Լամպրիտիս վէ մէգքիւր խաթթ գօմիսէրի Մարկոսեան Գալուստ էֆ.լէրտէն միւրէքքէպ օյաղ թէշքիլ օլընան գօմիսիօն հէյէթի՝ կէլէճէք ճումատա էրթէսի կիւնիւ մահաղը մագուստա միւթէվէճճիհէն Տէրսաատէթտէն հարէքէթ իստէճէք տիր։

—Տէտէաղաճ-Սէլանիք չըմէնտրֆէր խաթթը սահիպը իմթիյազը Մ. Բընէ Պոտուի իլէ, խաթթը մէգքիւր ինչաաթ միւթէահհիւտի Մ. Վիթալիս արասընտա ազտ օլընան մուգավէլէնամէսի տախի՝ տիւն եազարըմըզ վէճճիլ, պու կիւն Նաֆիա նազրընը թէվֆիգ բաչա հաղրէթլէրիյլէ սահիպը իմթիյազ Մ. Պոտուի արասընտա իմգա ու թէսաթի իստիճէք տիր։

—Մէմալիքը Շահանէտ եաբըլան թուզը պալըգպարը Պուլկարիսթանտան կէչիրիմէսի՝ Պուլկար հիւքիմէթի թարաֆընտան մէն իստիմիզ, վէ թուզը պալըգ իսրաճաթընն քէսրէթինէ մէպնի մէմնուրիյէթը վագրա էանաֆը ախտէսինճէ պէօյիւք խասարաթը մուճիպ պուլընմըշ օյտրընտան, զիքր օլընան մէմնուրիյէթին գալտրըրմասը իչիւն էանաֆը մէրգումէ թարաֆընտան Պալըգխանէ նէզարէթինէ պիր գրթա իսթիտա թագտիմ գըլընմըշ տրը։

—Միւրուր թէգգէրէսի վէ բասբորթ էվրագրյա, պունարընն էյնինէ մախսուս բուլարընն՝ խիթամընտան պիր դաչ այ եվվէլ թալէպ օլունմասը հագգընտա Ադրիյէ նէզարէթինտէն թասմիմէն թէպլիղաթ իճրա պուլըրմըշ տրը։

—Իօքիւղ վէ պէկիր արապայարընա թէհամմիւլինտէն զիյատէ եիւք թահմիլ օլընմասասը, վէ թահմիլ իտէնլեր հագգընտա մուամէլէի լազմէնին իյֆասը զըմընընտա Շէհր Էմանէթինտէն տէվարը պէլէտիյէ միւտիրիյէթլերինէ թէպլիղաթ իճրա իտրիմիշ տիր։

—Իզմիր վիլայէթինտէ հիւքիմֆէրմա օլուպ 5 սէնէտէն պէրու մահվընա չալըշըրմագտա օյան ֆիլօգսերա իլլէթինին տէֆի միւշքիլճէ օլաղը անլաշրմըշ տրը։

Վիլայէթը մէգքիւրէտէ քիւքիւրթլէնէճէք 200000 տէօնիմ պաղ պուլընմագտա օյուպ, պունըն հէր պիրի իչիւն սէնէվվի 11 պուչուգ։ եանի քեաֆֆէսի իչիւն 2,300,000 ֆր. սարֆիյաթտա պուլընմագ լազըմ կէլմէքտէ, վէ հէր սէնէ սարֆիյաթը վագրանընն պէնիսպէ թէգաւյիւտ էյլէմէսի թապպի պուլընմագտա տա ըրմըշ տրը։

Պու ճիհէթլէ Ամէրիգա ամսատրը աշըլանէլէրինին վիլայէթը միւշարէլէյհատա չօղատրըմասըյա մեզքիւր պաղարընն քեամիլէն աշըլանմասը հագգընտաքի հիմէմ ու մեսանինն թէկէիտի էլզէմ տիր։

ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ

Ե Ի

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ ԱՂՋԿԱՆՑ

Ի Կ-ԷՒԼ-Բ-ՃԼ

Այս նոր Մանկապարտէզն, տակաւին իւր առաջին քայլերուն մէջ, ամեն քաջալերութիւն գտած է. ունի ներքին կարող Մանկավարժուհի մը եւ Գաղղիացի Մ-ա-մ-ա-ղ-ի մը։

Դերմանական դրութիւն, հոյակապ չէնք, ընդարձակ պարտէզ, Նրբաճաշակ կահաւորում, Ցրէօպէլեան նուէրներու ծոս մթերք, իրագիտութեան նորահնար տախտակներ (Ռ-ա-ղ-ի), ընտանեկան իրնամք, ահա հաստատութեանս գերազանց առաւելութիւնքն՝ ինչ որ արդէն անհրաժեշտ են մանաւանդ փոքրիկ մանկանց գիտիքական, բարոյական ու մարտաւորական զարգացման համար։ Եւ այս ամենուն փոխարէն, գիտէ՞ք ինչ կը պահանջուի ամսական թոշակ, անհատապէս բան մը, Վ-ա-ղ-ի-ա-ղ-ա-ն-ա-ն-ա-ն

ԱՂԱՒԻՆՆԵՐՈՒ ՄՐՑԱՆԱԿԸ

Ազնիւ Տիկին Որդւոյ սոյն հեռագրաբաշխուած եւ սիրուն վիպակը՝ պարզ եւ կսկիծ աշխարհաբարի մը թարգմանուած, կը վաճառուի ի գին 2 դահեկանի։ Կեդրոնատեղին է Պալենց գրատունն ի Զատկագերեզմ։ Կը գտնուի նաեւ սուճի Պոլոս եւ Յակոբ աղանեանց խանութը, եւ ուրիշ գրավաճառաց քով։

ՍԱՐՐԱՖԻՒԼ

Լ.ՎԼՐՕԲԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 7 հոկտ.

Ինկլիզ. էհսամը Ինկ. Լիր.	97—25
Օսմ. էհսամը աչքլոը	22—25
» » դարանտը	22—18
» » Սէրի Ա	55—¼
» » » Բ	32—
» » » Գ	23—
Օթօման 1871	98—¾
Օսմանլը Պանդասը	14—¼
Բուսիա խմիդրազը	107—¼
Մլսլը սուլ. մութթահրաէ	99—¼
» խմիդրազը	104—¾
Տաիրէի Սանիյէի Մլսլը	98—¾
Թուրկիա խմիդրազը	105—½
Պուլկար խմիդրազը	82—½
Գամպիո Բարիզ 3 այ վասէ	25—32.40

Բարիզ 7 հոկտ.

Ֆրանս. էհս. 3 % Ֆր.	099—60
» » 1½ %	106—05
Եէնի Օսմ. էհսամը աչքլոը	22—75
» » » դարանտը	22—42½
Մէսպոտէլէ	
Սէրի Բ.	32—
» Գ.	23—30
Բուսիլի չրմէնտրֆէրի	91—50
Օսմանի	381—25
Օսմանլը Բէժիի էհսամը	378—75
« Պանդասը	608—75
Գրէտի Լիոնէ	788—75
Գրէտի Ֆոնսիէ	1122—50
Գճմթուար տ'Էգզոնթ	527—50
Սիւէզիյ ազսիոնը	2660—
Իթալիա էհսամը	93—40
Մլսլը ֆոնտ. մութթահրաէ	499—37½
Բոհեմիթ Թիւրք	434—37½
Սուէնսն 5 % 1879	337—50
Գամպիո 3 այ վասէ	25—17

Վիէննա 7 հոկտ.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիո	120—10
Բուսէլի չրմէնտրֆէրի ֆի.	45—10
Օսմանլը Բէժի ազսիոնը	176—75

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ուսմ. տիւն ազչ. գաբ.	24—17
» » » էն եիւքսէք	28—18
» » » էն ազաղը	24—16
Պու սապահ այշլոը գ. ք.	24—15
Թանվիլաթը Օսմանկէյ	83—05
» » » էն եիւքսէք	83—05
» » » էն ազաղը	82—35
» » » այշլոը գ. ք.	83—
Սէռի Ա.	55—
» Բ.	32—
» Գ.	24—15
Բուսիլի չրմէնտրֆէրի	91—50
Ազչէ ֆախզի	6—
Բէքօր Ղրչ.	—
Հէվալէսիզ »	10—
Թասֆիյէ	18—

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	7—31
Սթամպոլ Պանդասը	4—30
Սօսիէթէ ժէնէրալ	5—06
Բէժի ազսիոնը	16—14
Թրամվայ	5—97½

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՕԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղշ. տան	Ղրչ. Բբ
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարզը	107—07
Մէթալիք »	98—
Պէշլիք »	101—
Այթալրդ »	101—
Իսպանիզ լիրասը	110—16
Ֆրանսզզ ալթունը	87—27
Բօլ	90—
Գրէտմից ալթունը	51—20
Գարլոն գայմէսի	9—03

ԴԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	109—13/16
Բարիզ 3 այ վասէլի	22—95

ԻԼԱՆԱԹ

Պահրը Սէֆիտ պօղազը թօքը ալայլարբյլա պօղազը մէզպուլսէ պուլընան սաթիւ էֆիրատը ճիւռուսիյէ իչիւն պիր սէնէի քեամիլէ զարճնտա լիւզումը օլամագ նանը ազիզին պէհէր գրյէսի 37 բաբա պահա իլէ թապա վէ մահալլերինէ թէվզիի՝ մահալիճէ պիմիւզայէսէ թալիպի էօհտէսինտէ գալտրըլընտան վէ գարիպէն գալարը գաթիսի վերիլիպ ինալէսի իճրա գրլընաճաղրնտան, մէզքիւրնանը ազիզին թէնզիլը ֆիսիյէ թապա վէ թէվզիիին թալիպ օլանլարրն՝ չէրաիթի թաֆսիլաթինը անլատագ վէ ալէուսսուլ 100սէ 10 նիսպէթինսէ տէբօղիթօ ագճէսինի պիլիթա իճրան